

EDITORIAL

Trenta-vuit anys de direcció d'una publicació científica anual és un llarg recorregut que hem realitzat amb il·lusió i perseverança, en una primera etapa, 1974-1990/1991, amb el nom de Cuadernos de Prehistoria y Arqueología Castellonense(s), editat en format mitjà, i posteriorment en una segona etapa, 1995-2012, ja en format més gran i nou disseny, titulada Quaderns de Prehistòria i Arqueologia de Castelló.

No sempre va ser fàcil tirar endavant la revista, hi van haver-hi alguns anys que per causes diverses no van permetre treure el volum corresponent, encara que en alguns casos es van publicar números dobles per tal de posar al dia dins del possible la periodicitat anual de la mateixa. Inicialment el seu objectiu va ser donar a conèixer les activitats i investigacions de camp que portava a terme l'incipient Departament d'Arqueologia des de l'any 1973, amb la intenció per part de la Corporació Provincial d'impulsar les activitats i estudis arqueològics provincials. Posteriorment, el 1975 la Diputació de Castelló, va crear el Servei d'Investigacions Arqueològiques i Prehistòriques, el qual va tenir com a portaveu dels CPAC i posteriorment els QPAC. Això va comportar la col·laboració de nombrosos investigadors de reconegut prestigi d'Espanya, País Valencià, Catalunya, França, Gran Bretanya, Alemanya, Itàlia i Suïssa, que de manera entusiasta van participar en donar a conèixer l'arqueologia no només de Castelló i Península, sinó de tota l'àrea mediterrània occidental. Així de manera gradual es va anar donant a conèixer la riquesa arqueològica de les comarques castel·lonenques, especialment les referents a l'art rupestre llevantí castel·lonenc, encara que la publicació sempre va estar oberta a una àmplia varietat temàtica no estrictament localista.

En total, fins l'any 2011 s'han publicat 520 treballs dels quals 289 s'han referit a les comarques castel·lonenques, havent participat 384 investigadors entre autors i coautors. També es van editar quatre volums monogràfics dedicats a inhumacions infantils en l'àmbit mediterrani espanyol (núm. 14); als espais i llocs culturals en el món ibèric (núm. 18); Art rupestre postpaleolític (núm. 22); i l'edat del bronze a la Mediterrània occidental (núm. 29).

Al llarg de la seva trajectòria els CPAC i QPAC han anat adquirint en el món científic de l'arqueologia nacional i internacional un merescut prestigi de serietat i continuïtat en els treballs publicats fins ara. Bona prova d'això és la seva àmplia difusió mitjançant els intercanvis amb publicacions similars d'Espanya, Europa, Oceania, Amèrica del Nord i del Sud. Això ha contribuït que la biblioteca del SIAP mitjançant aquests intercanvis i la compra de llibres, actualment abast uns fons bibliogràfics de gairebé 15.000 volums i més de 85.000 títols.

Ara bé, dins de l'any 2012, la direcció que hem exercit en el SIAP i en QPAC durant gairebé quaranta anys, finalitza per imperatiu del *tempus fugit*, tal com Virgili el va definir, i com ja sabem la fletxa del temps es irreversible; José Hernández, poeta argentin (1834-1886) definí el temps com "*la tardanza de lo que está por venir*".

En el nostre cas a Castelló, hem resistit el pas del temps i crescut gradualment d'acord amb les exigències de la nostra societat amb la il·lusió d'afrontar i superar el repte d'aquest progrés social imparabile, amb la satisfacció afegida d'haver enfortit una activitat poc coneguda a les nostres comarques fins a principis de la dècada dels 70 -la investigació en arqueologia-, sobretot quan actualment altres centres i publicacions similars han perdut vigor o han desaparegut com a resultat dels profunds canvis econòmics ocorreguts en la història recent del nostre País, deguts a la crisi econòmica global.

El futur des de la perspectiva actual es presenta com un forat negre i ningú sap amb certesa com absorbirà l'esdevenir del nostre món atret pel seu camp gravitatori. Així, la gravetat d'un forat negre o curvatura de l'espai-temps, provoca una singularitat envoltada per una superfície tancada, anomenada "horitzó de successos".

Esperem que aquest forat negre tardi encara algun temps a empassar-se el resultat de múltiples esforços en tirar endavant una tasca d'investigació i difusió del nostre patrimoni arqueològic, i permeti en aquest

lapse temporal, millorar encara més la tasca del SIAP i dels QPAC, a través de l'actual equip tècnic que compon la plantilla del SIAP i el Consell de Redacció de la revista, ajudat pel nombrós Comitè Científic constituït per excel·lents professionals de l'arqueologia i del món acadèmic universitari.

Una llei fonamental de l'Evolució de les espècies és l'adaptació al medi per sobreviure i perpetuar-se, la nostra, *l'Archaeologica* sp., formada per espècimens de homínids de diversa índole, habitants en el món arqueològic, sens dubte cada vegada menys nombrosos, per extinció natural per manca de recursos alimentaris i per la depredació que exerceixen unes altres espècies invasores, las *rapaces bestiae* provinents de la selva politicoadministrativa actual, cada vegada més esteses malauradament en el nostre àmbit. Així doncs, haurem de sobreviure mitjançant l'esforç d'una recerca, seriosa, metodològica, i d'àmplia difusió social de totes les nostres activitats.

Poc més podem afegir a tot això, la nostra és una *retraite* alegre i per tant joiosa, no exempta de certa nostàlgia pels bons projectes realitzats al llarg de la nostra trajectòria professional i certa tristesa per alguns fracassos de plans d'actuació investigadora no assolits per múltiples causes alienes a la nostra voluntat.

Així doncs a tothom, *vale*.

Francesc Gusi i Jener

EDITORIAL

Treinta y ocho años de dirección de una publicación científica anual es un largo recorrido que hemos realizado con ilusión y perseverancia, en una primera etapa, 1974-1990/1991, con el nombre de Cuadernos de Prehistoria y Arqueología Castellonense(s), editado en formato mediano, y posteriormente en una segunda etapa, 1995-2012, ya en formato mayor y nuevo diseño, titulada Quaderns de Prehistòria i Arqueologia de Castelló.

No siempre fue fácil sacar adelante la revista, hubo algunos años que por causas diversas no permitieron sacar el volumen correspondiente, aunque en algunos casos se publicaron números dobles con el fin de poner al día en lo posible la periodicidad anual de la misma. Inicialmente su objetivo fue dar a conocer las actividades e investigaciones de campo que llevaba a cabo el incipiente Departamento de Arqueología desde el año 1973, con la intención por parte de la Corporación Provincial de impulsar las actividades y estudios arqueológicos provinciales. Posteriormente en 1975, la Diputación de Castellón, creó el Servicio de Investigaciones Arqueológicas y Prehistóricas (1975), el cual tuvo como portavoz los CPAC y posteriormente los QPAC. Ello conllevó la colaboración de numerosos investigadores de reconocido prestigio de España, País Valenciano, Cataluña, Francia, Gran Bretaña, Alemania, Italia y Suiza que de manera entusiasta participaron en dar a conocer la arqueología no sólo de Castellón y Península, sino de toda el área mediterránea occidental. Así de manera paulatina, se fue dando a conocer la riqueza arqueológica de las comarcas castellonenses, especialmente la concerniente al arte rupestre levantino castellonense; aunque la publicación siempre estuvo abierta a una amplia variedad temática no estrictamente localista.

Hasta el año 2011 se han publicado 520 trabajos de los cuales 289 se han referido a las comarcas castellonenses, habiendo participado 384 investigadores entre autores y coautores. Se editaron cuatro volúmenes monográficos dedicados a inhumaciones infantiles en el ámbito mediterráneo español (núm. 14); a los espacios y lugares culturales en el mundo ibérico (núm. 18); Arte rupestre postpaleolítico (núm. 22), y la edad del bronce en el Mediterráneo occidental (núm. 29).

A lo largo de su trayectoria los CPAC y QPAC han ido adquiriendo en el mundo científico de la arqueología nacional e internacional un merecido prestigio de seriedad y continuidad en los trabajos publicados hasta el presente. Buena prueba de ello es su amplia difusión mediante los intercambios con publicaciones similares de España, Europa, Oceanía y América del Norte y del Sur. Ello ha contribuido que la biblioteca del SIAP mediante dicho intercambio y la compra de libros, actualmente alcance unos fondos bibliográficos de casi 15.000 volúmenes y más de 85.000 títulos.

En 2012 la dirección que hemos venido ejerciendo en el SIAP y en QPAC durante casi cuarenta años, finaliza por imperativos del *tempus fugit*, tal y como Virgilio lo definió, y como ya sabemos la flecha del tiempo es irreversible: José Hernández, poeta argentino (1834-1886,) definió el tiempo como “la tardanza de lo que está por venir”.

En nuestro caso, en Castellón hemos resistido el paso del tiempo y crecido paulatinamente a tenor de las exigencias de nuestra sociedad con la ilusión de afrontar y superar el reto de este progreso social imparable, con la satisfacción añadida de haber fortalecido una actividad poco conocida en nuestras comarcas hasta principios de la década de los 70, –la investigación en arqueología–, máxime cuando otros centros y publicaciones similares han perdido vigor o han desaparecido como resultado de los profundos cambios económicos ocurridos en la historia reciente de nuestro País debidos a la crisis económica global.

El futuro desde la perspectiva actual se presenta como un agujero negro y nadie sabe con certeza como absorberá el devenir de nuestro mundo, atraído por su campo gravitatorio. Así, la gravedad de un agujero negro o curvatura del espacio-tiempo, provoca una singularidad envuelta por una superficie cerrada, llamada “horizonte de sucesos”.

Esperemos que dicho agujero negro tarde todavía algún tiempo en tragarse el resultado de múltiples esfuerzos en sacar adelante una labor de investigación y difusión de nuestro patrimonio arqueológico, y

permita en este lapso temporal, mejorar aún más si cabe la labor del SIAP y de los QPAC, a través del actual equipo técnico que compone la plantilla del SIAP y el Consejo de Redacción de la revista, ayudado por el numeroso Comité Científico constituido por excelentes profesionales de la arqueología y del mundo académico universitario.

Una ley fundamental de la Evolución de las especies es la adaptación al medio para sobrevivir y perpetuarse, la nuestra, la *archaeologica* sp., formada por especímenes de homínidos de diversa índole, habitantes en el mundo de la arqueología, sin duda cada vez menos numerosos, por extinción natural por falta de recursos alimentarios y por la depredación que ejercen otras especies invasoras, las *rapaces bestiae* provenientes de la selva político-administrativa actual, desgraciadamente cada vez más extendidas en nuestro ámbito. Así pues, deberemos de sobrevivir mediante el esfuerzo de investigación seria, metodológica y amplia difusión social de todas nuestras actividades.

Poco más podemos añadir a todo lo dicho, la nuestra es una *retraite* alegre y por tanto jubilosa, no exenta de cierta nostalgia por los buenos proyectos realizados a lo largo de nuestra trayectoria profesional y cierta tristeza por algunos fracasos de planes de actuación investigadora no alcanzados por múltiples causas ajenas a nuestra voluntad.

Así pues a todos, *vale*.

Francesc Gusi i Jener